

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Crafftone Secvndo, Hvivs Monasterii Abbate XVI. qui præfuit annis XV.
mensibus XI. diebus X. & variis gestis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Trithem

Opera
Histor

MCCCLXXIII.

Anno Philippi abbatis nostri xxiii. obiit Albertus episcopus Herbipolensis, in cuius locum electus fuit per capitulum Albertus Hefsburg, contra quem Carolus Imperator à Papa Gregorio xi. obtinuit Gerardum de Schwartzburg in episcopum promoueri, contra voluntatem totius cleri & populi Herbipolensis. Ordinatus autem à Papa Gerardo in episcopum præfuit annis xxviii. fuitq; exosus omnibus propter auaritiam suam exactionesque inconfectas, quas imposuit.

Eodem anno duces Bauariæ vendiderunt Marchionatum Brandeburgensem Carolo Imperatori & regi Bohemiæ, pro ducentis millibus florenorum, quorum centum millia in promptu fuerunt soluta, pro reliquis centum millibus quædam castella, videlicet Lauß, Hersbruck, Reichenfelt, Sultzbach, Rosenburg & Hirschavv, in manibus ducis Bauariæ fuerunt sub titulo redemptionis ad præfatam summam dimissa. Reliqua vero castra regi Bohemiæ in Bavaria vendita, per Rupertum regem Romanorum postea fuerunt recuperata, & ducibus Bauariæ per eum restituta.

MCCCLXXIV.

Hoc anno, qui fuit Philippi abbatis nostri xxiv. & vltimus, Papa Gregorius xi. mandauit scholastico S. Petri Moguntinensis ad instantiam ipsius Philippi abbatis, quatenus bona iniuste à monasterio alienata, ad ius & proprietatem monasterij faceret restitui, vt patet in bulla, quæ sequitur.

Bulla papa pro monasterio.
Gregorius episcopus, seruus seruorum Dei, dilecto filio scholastico S. Petri extra muros Moguntinensium, salutem & apostolicam benedictionem. Dilectorum filiorum abbatis & conuentus in Spandebim, ordinis S. Benedicti, Moguntinensis diocesis, precibus inclinati, presentium tibi aut horum te mandamus, quatenus ea quæ de bonis ipsius monasterij alienata inuenieris illicite vel distracta, ad ius & proprietatem eiusdem monasterij legitime renouare procures, contradiçiones per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Testes autem qui fuerunt nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, censuræ simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere. Datum Auinionis vii. cal. Martii, Pontificatus nostri anno xv.

Verum quid istius commissionis impetratio effecerit aut profuerit, non inuenio, quia non diu postea Philippus abbas obiit, & Crafftio succedens non satis vtiliter rexit.

Aquarum inundatio magna.
Eodem anno in mense Februario nimia fuit inundatio aquarum: Rheus enim tantum excreuit, vt muros ciuitatis Colonienfis transenderet, oppidum quoque Bingennum pro maiori parte aquis fuit oppletum, intantum, quod omnes portæ versus Rhenû & Naham clausæ fuerunt & aquis operæ vsque ad summitatem murorum. Hæc inundatio Rheni multa mala fecit & damna hominibus iuxta Rhenum morantibus: nam villas subuertit & homines submersit, templa & multa ædificia prostrauit, vineas, hortos, sepes & vias circa Rhenum ad nihilum redegit.

Chriftianitas S. Iohannis de Tauro.
Eodem quoque anno maniaça passio multos homines in fecit (quam passionem homines choream S. Iohannis appellant) quæ multos, tam mulieres & virgines, quam viros & iuuenes inuadens, profugos ex patria & cognatione fecit & infanos, qui primum cades in terram spumabant, postea surgentes vsque ad defectiõnem saltabant, nisi fortissima ligatura per alios stringerentur. Multæ etiam tali occasione deceptiones fiebant, nam plures vt vel pecuniam mendicando perciperent, vel vt luxuriam suam explerent liberius, morbum fingeant.

Philippus abbas moritur.
Eodem quoque anno xiii. calend. Octobris obiit Philippus huius monasterij abbas xv. anno regiminis sui xxiv. completo, cum mense i. & diebus xii. sepultus in medio chori ante gradus presbyterij, cuius tumulo lapis cum inscriptione superpositus fuit, quem Iohannes Colnhafen, abbas in reformatione primus, pro refectorio construendo amouit.

DE CRAFFTONE SECUNDO, HUIUS MONASTERII ABBA-
te xvi. qui præfuit annis xv. mensibus xl. diebus x. & variis
gestis illius temporis.

MORTVO abbate Philippo atque sepulto iuxta morem ecclesiasticæ traditionis die calend. Octobris xiii. ne monasterium viduitatis suæ diu deploraret incommoda, mox fratres altera die sequente, hoc est, in vigilia S. Matthæi apostoli pro eligendo nono pastore ad locum capitularem conuenerunt, & post multos tractatus in abbatem elegerunt dominum Crafftonem huius nominis secundum, præsentis cœnobij monachum, quem Adolphus archiepiscopus Moguntinus, confirmauit, & per Vicarium suum in pontificali-

Crafftus fuit abbas huius monasterij.

tficalibus fecit ordinari, praefuitque in abbacia huic monasterio annis xv. mensibus xl. & diebus x. Fuit autem oriundus ex Beckelnheim, patre Vvolfframo milite de Sponheim, matre vero Margaretha de Sobernheim genitus, qui in pueritia sua monasterio sub Vvilhelmo abbate traditus, inter fratres more eorum versabatur. In abbatem autem electus magis intuitu parentum quam Dei, non satis vtiliter praefuit: quia & disciplinam regularis obseruantia nullam instituit, & temporalis substantia subsidia in multis deteriora fecit. Sub eius regimine monachi omnes huius coenobij quae sua erant, non quae Domini quaerentes, pecuniam habebant, & Bibliothecam satis pretiosam, quae hucusque sana durauerat, distrahere primum & violare & vendere coeperunt.

Obferuantiā regularis instituit.

10

MCCCLXXV.

Crafftio abbas anno regiminis sui primo, caput S. Irminae virginis in argentea capsula, quam Crafftio primus ante annos ferme cc. fieri pro decore domus Dei fecerat, spoliatus denudauit, venditoque argento sacrum verticem cupro vestiuit, quem admodum adhuc cernitur esse vestitum. Alia quoque diuersa clenodia huius monasterij, quae abbates olim pro honore Dei ecclesiae contulerunt, deinde per successores eorum alienata & vendita sunt, ita vt praeter insulam pontificalem antiquam eorum, nihil ad tempus nostrum permanferit.

Argentum caput S. Irminae venditur.

His quoque temporibus inter Fridericum archiepiscopum & ciues Colonienfes grauis diffensio fuit, & multi Principes cum archiepiscopo aduersum eos conuentionem fecerunt.

Diffensio inter archiepiscopum & Colonienfes.

20

MCCCLXXVI.

Anno Crafftionis abbatis nostri ii. obiit Iohannes dictus Scadlan dt. episcopus Vvormacienfis, ordinis fratrum praedicatorum, sepultus in conuentu suo Cöfluentino, vbi ordinem ipsum intrauerat. Post quem episcopatum Vvormaciensem obtinuit Eckhardus de Ders annis xxx. vir tam in sacris scripturis quam in secularibus literis multum eruditus, vita & conuersatione deuotus, contemptor mundi & amator Dei, qui contra consuetudinem episcoporum illius temporis, vt Simonia vitaretur, omnes ordines tam minores quam maiores conferre in persona propria gratis cum omni puritate consuevit. Raro extra ecclesiam videbatur in publico, sed tamultum fugiens hominum, in palatio suo Laudenburgensi solus quiescebat cum suis, lectioni scripturarum & orationi studium impendens continuum.

Eckhardus fuit episcopus Vvormacienfis.

30

Eodem anno Crafftio abbas pro libertate curtis nostrae in Flonheim cum villanis ibidem actionem habuit, libertatemque omnimode obtinuit, vt patet in literis.

Curtis in Flonheim.

Hoc ipso anno oppidani Tuitienses cum Friderico archiepiscopo Colonienfi sentientes, se hostes Colonienfium publicos exhibuerunt. Vnde prouocati ad indignationem Colonienfes congregarunt armatorum multitudinem, & Rheno transmissis Tuitium, praeter monasterium & ecclesiam parochialem, incendentes funditus destruxerunt. Postea eodem anno in profesto S. Parthaleonis martyris Fridericus archiepiscopus obsedit Coloniam diebus paucis, quam cum se non posse capere cerneret, obsidione soluta ad Bonnam reuersus est. Deinde circa festum S. Laurentij martyris Colonienfes denuo egressi monasterium Tuitiense, quod prius intactum reliquerant, cum ecclesia parochiali, funditus destruxerunt, nihil omnino relinquentes integrum, ne forte archiepiscopus ad expugnandum ciuitatem, praesidia sua ibidem poneret. Hac eorum praesumptione commoti Principes multi, publice hostes & inimici Colonienfium facti sunt, inter quos erant istius potiores: Cuno archiepiscopus Treuirensis, episcopus quoque Paderbornensis, Vvenceslaus dux Brabantiae & Lutzenburgij, dux Austriae, Imperator quoque Romanorum, Comes de Zegenhan, ciuitas Aquensis, & cum his plures quam octingentos militares dissidatos habebant inimicos. Per annos quoque viii. ciuitas ipsa Colonienfis interdico fuit supposita, & diuinorum in ipsa celebratio praetermissa.

Colonienfes Tuitium destruxerunt.

Colonia obsidetur. Monasterium Tuitiense cum ecclesia parochiali destruitur. Hostes Colonienfium.

40

MCCCLXXVII.

Anno Crafftionis abbatis nostri iiii. obiit Vvilhelmus Comes Hollandiae, Selandiae & Hannoniae, Comesque Palatinus Rheni & dux Bauariae, filius quondam Ludouici Imperatoris, & frater Alberti comitis, in custodia (sicut diximus) vesanus, quam vesaniam hausto veneno incurrisse ferebatur. Frater eius Albertus (quem admodum supra dictum est) post eius depositionem in custodiam, terram eius sibi vsurpauit.

Vvilhelmus comes Hollandiae moritur.

Willelmus comes Hollandiae moritur. Eberhardus comes Wirtenbergensis in ciuitatibus Imperialibus Sueviae. Concordia inter archiepiscopum & ciues Colonienfes.

50

Eodem anno factum est praedium magnum inter Euerhardum comitem de Vvirtberg, & ciuitates imperiales Sueviae, iuxta Reutlingen, & multi occubuerunt.

Eodem quoque anno facta est per Cunonem archiepiscopum Treuirensis concordia inter Fridericum archiepiscopum & ciues Colonienfes firmissima, sed more solito non diu seruata.

opus Herbipolensis, in quem Carolus Imperator episcopum promoueri, cuius autem à Papa Gerardo in avaritiam suam exactio.

Brandeburgensem Caesarem, quoru centum milia quaedam castra, videlicet in Prussia, in manibus duci Balaam, Reliqua vero castra in Prussia postea fuerunt.

Papa Gregorius xi. Philippum abbatem, quatenus monasterij faceret restitui, vt

Petri extra muros Moguntiae abbas & conuentus in Sponheimensi tibi auctoritate mutante vel distracta, ad usum & praesentem per censuram ecclesiasticam, nisi se gratis, odio vel timore montium perhibere. Datum d.

profuerit, non inuenio, non satis vtiliter rem.

quarum: Rhenus enim in oppidum quoque Bingen in portu versus Rhenum in murorum. Hac in condicione morantibus: nam villas rari, vineas, hortos, sepe

fecit (quam passione heredes & virgines, quam viros in sanos, qui primum colorem saltabant, nisi fortissimum de deceptiones fiebant, nam suam experient libentis,

opus huius monasterij abbas in medio choro superpositus fuit, quem in medio choro construendo amouit.

ASTERII ABBATIS & variis

ecclesiae traditione deploraret incommoda, apostoli pro eligendo rogo tractatus in abbate elegentis coenobij monachorum per Vicarium suum in pontificali.

MCCCLXXVIII.

Henricus comes de Spohem profectus ad terram sanctam.

Anno Crafftonis abbatis IIII. Henricus Comes de Sponheim, filius Waltrami comitis, pro remissione peccatorum suorum ad terram sanctam profectus est, cui abbas Craffto pro Capellano adiunxit Wernherum de Dille, monachum huius cōuentus. Sed & frater ipsius abbatis, dictus Eyrelvolf de Sponheim, cum ipso Comite profectus Ierosolymam, militiæ illic dignitatem suscepit.

Turris S. Martini in Colonia cōburnitur.

Eodem anno turris S. Martini in Colonia, nostri ordinis, incendio concremata est, & magna pars domorum adiacentium eodem incendio perierunt, mansitque turris ipsa sine tecto per annos ferme cxvi. quousque tandem in stitor quidam, Eualdus de Bacharach, ciuis Colonienfis, tantum pecuniarum moriturus ad instaurationem eiusdem legauit, quod in eam formam, in qua nunc cernitur, fuit reformata: pro cuius anima singulis diebus missa in honorem beatae Mariæ semper virginis canitur in eadem ecclesia solennis.

Carolus Imperator 4. moritur.

Eodem quoque anno in vigilia S. Andree apostoli obiit Carolus Imperator IIII. post quem Venceslaus filius eius, cum quo regnauerat annis viii. imperat annis xxii. sine corona imperij. Hunc pater cum adhuc viueret, in regem Romanorum (sicut diximus) procurauit eligi, puerum videlicet, xv. annorum, promittens vniciuique principi Electori centum millia florenorum, quæ cum soluere nō posset, optimas Imperij ciuitates pro pignore,

Contra suam ipsius sanctionem auctore bulla.

donec pecunia soluatur, principibus ascribere coactus fuit. Itaque Rupertus Palatinus Rheni pro centum millibus florenorum sibi promissis ab Imperatore in pignus accepit Oppenheim, Odernheim, Ingelheim, ac Luteram Casaream, cum omnibus prouentibus suis, quæ sui hæredes hodie adhuc possident, possidebuntque donec & quousque prædicta pecunia soluatur.

MCCCLXXIX.

Venetia obstruitur.

Anno Crafftonis abbatis v. Ludouicus rex Vngariæ obsedit Venetiam, & multa Venetis damna intulit, compellens eos mutare sigillum, ne se *Domus maris* de cetero scriberent, quem titulum sibi præsumptuose usurpauerant.

Eodem anno Wenceslaus rex Romanorū venit ad Coloniam, & cum honore magno susceptus est, habens in comitatu suo Cardinalem apostolicæ sedis legatum.

Otto Marchio Brandenburgensi moritur.

Eodem quoque anno obiit Otto Marchio Brandenburgensis, filius quondam Imperatoris Ludouici IIII. & in Soldendal sepelitur. Hic Otto, sicut & duo ex fratribus eius, Wilhelmus qui tenuit Hollandiam (de quo diximus) & Ludouicus dictus Romanus, Romæ quia natus, absq; liberis discessit, relinquens fratribus omnia quæ possidebat.

MCCCLXXX.

Ciuitates Imperij oppugnanti dantes Bauaria.

Anno Crafftonis abbatis vi. omnes ferme ciuitates & oppida Imperij circa Rhenū & in Sueuia, vna cum Pilgrino archiepiscopo Saltzburgenfi, & ciuitate Ratiponensi, tracto inter se fœdere, cum exercitu ferme octo millium, duces Bauariæ & quosdam alios sibi in circuitu molestos, rapina & incendio oppugnant. Verum post annos quinque, cum insolentius agere cœpissent, principum contra se omnium circa Rhenum, in Sueuia, Bauaria & Franconia animos concitarunt: qui adunato maximo suorum exercitu contra illos processerunt, & maximis illatis damnis ligam seu confœderationem ipsam destruxerunt. Pilgrinus archiepiscopus præfatus Saltzburgenfis eodem tempore in treugis captus, castrum Hoenfolms à ciuibus prædictæ confœderationis captum fuit, & igne immisso solo coæquatam.

MCCCLXXXI.

Adolphus fit episcopus Spirensis.

Anno Crafftonis abbatis vii. Lampertus ex abbate nostri ordinis episcopus Spirensis auctoritate apostolica ad ecclesiam Bambergensem translatus est, cui Adolphus de Nassau in episcopatu Spirensi succedens, præfuit annis xv. vit in agendis acutus & perspicacis ingenij, qui cum ciuibus suis quasdam contentiones habuit.

Eodem anno Wenceslaus rex Romanorum propter pestem exiuit Bohemia, & cum pileo cardinalitio sacrosanctæ sedis Romanæ venit ad Moguntiam, & per Rhenum descendens Coloniã, vltius per terram ad Aquasgrani profectus est, ibique resedit.

Discordia inter archiepiscopum Moguntinũ & comitem Palatinum. Pesti magna.

Eodem quoque anno inter Adolphum archiepiscopum Moguntinum, & Rupertum comitem Palatinum Rheni ducemque Bauariæ discordiæ graues exortæ sunt, quæ eo vsque processerunt, quod hostes publici aduersum se facti multa sibi inuicem damna fecerunt. Tandem tamen per medium principum atatorum ad concordiam redacti sunt.

Hocetiam anno maxima in Vngaria & Bohemia pestilentia sauebat, quæ multa millia

millia hominum absumpsit, nam in ciuitate Pragiensi vna die MCXXI, obierunt.

MCCCLXXXII.

Anno Crafftonis abbatis VIII. rex Francia & Comes Flandriae obsederunt Gandauum, & quamuis victores bis existerint, nihilominus Gandauenfes contra eos processerunt ad pugnam, eosque fugere ad ciuitatem Brugis compulerunt, vnde Gandensem ciuitatem obsidione vallantes, ipsam ceperunt hora VI. post meridiem, in die Sabbati, quando sanguis circumcisionis Domini in processione portatur, vbi plus quam septuaginta septem millia hominum cecidisse ferebantur. Comes autem Flandriae fuga lapsus vix euasit, rex Francia subito vefanus factus fremebat.

Gandauum
obsidetur.

10 Eodem anno Lupoldus dux Austriae contra Syvitenfes processit ad bellum, a quibus victus cum multis alijs nobilibus & ignobilibus est occisus, & multi sunt capti.

Bellum ad
uersus Syvitenfes.

MCCCLXXXIII.

Anno Crafftonis abbatis nostri IX. obiit Comes Iohannes de Sponheim, frater Henrici comitis sine liberis.

Iohannes comes de Sponheim moritur.

Eodem anno VII. cal. Augusti obiit Wernherus de Dille, monachus huius cenobij, qui ante triennium cum Henrico Comite de licentia abbatis sui (sicut diximus) vitra mare fuit ad sepulchrum Domini profectus.

Eodem quoque anno VII. iduum Decembris obiit Wenceslaus dux Brabantiae & Lutzenburgij, frater Imperatoris Henrici III. qui Brabantiam vexerat annis XXIII. & cum magna pompa sepultus in monasterio beatae virginis Mariae prope Lutzenburg, quod est abbatia ordinis nostri: post cuius obitum Ioanna vxor eius, quae fuit filia Iohannis tertij ducis Brabantiae, rexit terras illas annis ferme XXII. cum adiutorio Arnoldi de Horne episcopi Leodiensis, quem de sacro fonte baptismi leuauerat.

Wenceslaus dux Brabantiae moritur.

MCCCLXXXIV.

Hoc anno, qui fuerat Crafftonis abbatis X. obiit Iohannes dictus Fric, monachus huius monasterij, qui gessit officium Cellerarij annis multis.

Nobilis diaconus Fric.

Eodem anno VII. iduum Augusti obiit Hermannus Stumpf, monachus & custos hic. Post mortem Iohannis maioris Cellerarij supradicti Craffto abbas Cellerarium instituit Emericum, huius conuentus monachum, filium Philippi Viner militis de Beckelnheim, qui antea Redituarius fuerat huius monasterij per annos septem.

Stumpf.

Viner.

MCCCLXXXV.

Hoc anno Craffto abbas curiam huius monasterij in Nosbach cum omnibus prouentibus suis pro CL. florenis vendidit Henrico Wolff de Sponheim militi, quae sic alienata mansit ad monasterium vsq; ad tempora Iohannis Trithemij abbatis, per annos C. qui mediam curiam redimens aliam dimidietatem dimittere coactus fuit, vt tuo loco dicemus.

Curtis in Nosbach venditur.

Eodem anno VIII. iduum Septembris obiit Philippus Viner miles de Beckelnheim, pater Emerici monachi & Cellerarij, huius monasterij benefactor singularis.

Philippus Viner moritur.

Eodem quoque anno Wilhelmus Comes Hollandiae, filius Alberti ducis Banariae, & nepos Ludouici Imperatoris III. vxorem duxit filiam ducis Burgundiae, Philippi, & nuptias cum magna pompa & solennitate spectabili celebravit.

Wilhelmus comes Hollandiae ducem vxorem.

MCCCLXXXVI.

Anno Crafftonis abbatis nostri XII. creuit maxima vini copia ita vt tempore vendemiarum praeberrate vasa deficerent, vendereturque plaustrum vini pro vno floreno, & vas vinum capiens, plaustrum pro tribus florenis.

Abundantia vini.

Eodem anno I. die mensis Martij, qua fuit V. feria sexagesimae, exeuntes de Wormacia ciues, armata manu inuaserunt Nuhusen, eamque penitus destruxerunt, & quoscunq; inuenissent ex clericis capiebant, & ad custodiam carceris posuerunt. Et haec fuit secunda eiusdem loci per Wormacienses destructio. Prima enim facta est tempore Ludolphi episcopi. Concordia tandem per Rupertum Comitem Palatinum Rheni, & Comitem Henricum de Sponheim facta est, & Nuhusa denuo coepit reaedificari, & in breui ad perfectionem deducta est.

Nuhusen destruitur.

MCCCLXXXVII.

Hoc anno, III. Maij obiit Eydelvolf de Beckelnheim miles, frater domini Crafftonis abbatis nostri, cuius vxor Catharina nobis cetera bona ex eius legatione contradidit Sepultus est in ecclesia nostra coram altari S. Margarethae virginis & martyris.

Eydelvolf de Beckelnheim, miles obiit.

Eodem anno IX. cal. Martij obiit Iohannes, dictus Reyic, monachus huius monasterij profectus, & in ambitu ecclesiae sepelitur.

Trithem

*Monasteriū
Tuitiense re-
edificatur.*

Eodem quoque tempore monasterium Tuitiense, nostri ordinis, quod Colonien-
ses ante decennium cum parochiali ecclesia destruxerant, reedificatum est, & denuo con-
secratum.

*Bellū inter
Ducissam
Brabantia
& Ducem
Gebra.*

Hoc etiam anno bellum fuit inter ducissam Brabantia, Ioannam relictam Wences-
lai ducis, & Wilhelmum ducem Gebria, qui contra eam victor euasit, & tandem concor-
dia inter eos per Fridericum archiepiscopum Coloniensem facta est.

MCCCLXXXVIII.

*Conradus
fit archiepi-
scopus Mo-
guntinus.*

Anno Crafftonis abbatis nostri xiv. obiit Adolphus de Nassau archiepiscopus Mo-
guntinus, cui Conradus de Vvinsberg, Canonicus maioris ecclesie, per electionem suc-
cedens praefuit annis vii. vir bonus atq; pacificus.

*Vniuersitas
Colonienfis
erigitur.*

Eodem anno erectum est studium generale, seu Vniuersitas in ciuitate Colonienfi
per consulum ibidem, & ad eius instantiam per Vrbanum Papam vi. confirmatur, alibi
legimus quod Bonifacius ix. qui Vrbanus successit, eam confirmauerit.

*Ciues Mo-
guntinenses,
Wormatienses
& Spirenses
desertunt
Palatinū.
Dux cū suo
exercitū
victor euasit.
Quale sa-
ctum, talis
pax.*

Eodem quoque anno ciues Moguntinenses, Wormacienses, & Spirenses, cum qui-
busdam alijs confederatis contra Principes, sexcentis armatis terram domini Ruperti co-
mitis Palatini ducisque Bauariae intrantes, incendio & rapina denastare cuncta ceperunt,
quibus dux ipse cum suo exercitu non longe à Wormacia venit in occursum, conuersisq;
manibus victor euasit, ducentis ex eis interfectis & trecentis captis, ita quod de toto exer-
citu eorum vix c. fuga elapsi remanserunt. Inter captiuos erant sexaginta raptores miserii,
qui noctu discurrentes incendio & rapina pauperes oppresserant, quos dux in fornacem
calcis fortiter atdentem proijci iusserat, dicens: *Pos terram meam nocturno tempore in ecclia
incendio concremasti, & ego vos clara die plurimo inspectante populo ardere faciam.* Reliqui de
captiuitate pecunia se redimere coacti sunt. Acta sunt haec vi. feria ante festum S. Martini
anno praenotato, non procul à Wormacia. Et non ausi deinceps ciues confederati terras
Principum, nisi valde vicinas, bello impetere, nec pacem posthac habuerunt, donec prin-
cipibus cum pecunia satisfacerent pro eorum voluntate, & Ligam confederationis suae
inte se dissoluerent.

*Wernherus
fit archiepi-
scopus Tre-
uirenfis.*

Eodem quoque anno Cuno de Falckenstein archiepiscopus Treuirensis lenio gra-
uatus, de capituli sui voluntate & consensu, resignauit archiepiscopatum Wernhero de
Falckenstein, cognato suo quem canonice electum & à Papa Vrbanò vi confirmatum
mense Maio in Pontificem vnanimiter susceperunt, assignantes ei possessiones ecclesie
omnes, oppida, castra & villas, nemine contradicente. Cuno autem retento apud se the-
sauris suis, in auro & argento maximis, vitam priuatam agere coepit, mansionem in castel-
lo, quod Vvelmich dicitur, accipiens, vbi non diu superuiuens eodem anno, mense Iunio
defunctus est, & in ecclesia S. Castoris sepultus in Confluentia, cui Vvernerus solennes
peregit exequias, Friderico archiepiscopo Colonienfi, & Ruperto (qui & Adolphus) comi-
te Palatino Rheni & duce Bauariae cum multis alijs principibus adstantibus. At vero the-
saurum ingrem apud eum Vvernerus successor reperit, ecclesiamq; debitis absolutam,
& in omnibus victualibus copiosissime prouisam.

*Bellū inter
Franckfor-
dienses &
nobiles de
Cronenberg.*

Eodem anno Franckfordienses exercitum contra Dominos Cronenbergenses
produxerunt ad pugnandum. Quibus illi de Cronenberg, licet pauciores numero, in oc-
cursum audacter properantes, commissoque praelio victores exiunt, centum ex Franck-
fordiensibus occidunt, & sexcentos captiuos abducunt, reliqui cum ignominia fugerunt.
At vero pro liberatione captiuorum Nobiles de Cronenberg septuaginta florenorū mil-
lia à Franckfordiensibus acceperunt, eosque ad conditiones pacis accipiendas compule-
runt.

*Bellū inter
eius confe-
deratos Sue-
nia & comi-
tes de Wite-
nberg.
Wyle oppi-
dum Suenia
distras Phar-
cenio 2. mi-
liaribus,
Monstrum
nascitur.*

Anno etiam praenotato ciues confederati in Sueuia aduersum Comitem de Vvit-
tenberg arma sumpserunt, contra quos comites ipsi, aliorum Principum adiutorio sufful-
ti, iuxta Vvile oppidum Sueuia procedentes ad bellum post longam concertationem vi-
ctores facti sunt, & multos ex confederatis ciuibus occiderunt, & Ligam ciuitatum (quae de-
cennio ferme durauerat) penitus dissoluentes, in nihilum redegerunt. Omnia haec mala
Vvenceslao regnante, & imprudenter dissimulante, in terra facta sunt.

Hoc anno in oppido Bopardiensi, Treuirensis dioecesis, natus fuit infans, ab umbi-
lico & sursum duplex existens, qui habuit duo capita, manus quatuor, & caetera omnia quae
ad hominis perfectionem requiruntur dupliciter. Deorsum vero ab umbilico cuncta mem-
bra in forma vnius hominis erant disposita, Sed non diu vixit hoc monstrum, nam infra
vnius anni spatium ambo mortui sunt.

Opera
Histor

Anno Crafftonis abbatis nostri xv. v. Idus Martij obiit Margaretha relicta Philippo Viner, militis de Sponheim mater Emerici monachi & Cellerarij huius eonobij, qua le- gavit xxx. florenos pro tabula in summo altari faciēda, quam praefatus filius eius Emericus Cellerarius & Prouisor fieri fecit, addens de suo patrimonio reliquum quod constabat, seque inferius iuxta imaginem S. Trinitatis, in pede ipsius tabulae, cum armis suis procura- uir depingi.

Margare- tha relicta Philippo Viner moritur.

Eodem anno viii. iduū Decembris obiit Petrus de Sponheim monachus huius loci.

Comes Mo- tentis in au- cecreatur.

Eodem quoq; anno Wilhelmus comes Montēsis per Wenceslau in regē Romano- rum in ducem creatus est, cum magna pompa & solennitate, ut fieri consuevit.

M C C C X C.

Anno abbatis nostri Crafftonis xvi. & vltimo, Diethardus comes de Katzenelenbo- gen factus est inimicus & publicus hostis Colonienſium, & eis multa damna intulit, Eri- derico archiepiscopo dissimulante & promouente negotium.

Comes de Katzenelen- bogem intur- muso Colo- nienſium, Craffto ab- bas mori- tur.

Eodem quoq; anno in die S. Aegidij confessoris obiit dominus Craffto, huius mo- nasterij abbas xvi. anno aetatis suae LIX. in choro monasterij ad caput Bernhelmi primi ab- batis sub lapide sepultus: homo laboriosus, sed parum fortunatus, & qui in vtroq; statu nō satis protulit rexit, relinquens monasterium in multis debitis, & obseruantiam penitus dissipatam.

Eodem anno in episcopum Leodiensē postularus fuit Iohannes dux Bauariae, fi- lius Alberti comitis Hollandiae, comitis Palatini Rhēni, ducisque Bauariae, cum annū a- tatis XIX. nondum compleuisset, & à Leodensibus cum magno honore fuit susceptus.

Iohannes pa- stulatur in episcopus Leodienſem

DE PHILIPPO SECVNDO, HVIYS MONASTERII ABBATE XVII.

qui praefuit mensibus VI. & diebus XV. ac de gestis eius & illius temporis.

DOMINO Crafftone abbate mortuo atque sepulto anno & die praefatis, coeueniunt ad locum capitularem die sequente, hoc est, IV. nonas Septembris, pro electione noui abbatis celebranda fratres, & post maturam inter se deliberationem praehabitam, Phi- lippum eius nominis secundum in xvii. huius monasterij abbatem concorditer elegerunt, qui mox eodem mense per Conradum archiepiscopum Moguntinum confirmatus, & per eius in pontificalibus Vicariū iuxta morem ordinatus, praefuit tantum VI. mensibus & xviii. diebus: homo nimium pomposus & vanegloriosus, qui statim in principio regimi- nis sui gloriosus apparere desiderans multam familiam inutilem conduxit, equos super- fluos comparauit, & contra consuetudinem omnium Antecessorum suorum, qui tribus equis, Capellano & familiari solebant esse contenti, cum quatuor aut quinque extra mo- nasterium equitare incepit, magnas faciens expensas, quatum magnitudinem tenuitas monasterij non poterat sine deſolatione omnimoda sustinere. Crucem auream satis pre- ciosam, quam Craffto abbas eius nominis primus ante annos ccc. xlv. pro decore domus Domini fieri fecit, ut satisfaceret pompae status sui, vendidit & à monasterio penitus alienauit. Insuper & possessiones quasdam vendidit, quas monasterium à principio fundatio- nis suae in omni quiete & utilitate vsque ad ista tempora possedit. Fuit autem Philippus oriundus ex Bechtolsheim, filius Henrici militis, qui cum esset annorum XII. sub Philippo Meyſſvin abbate monachus factus est, & more ceterorum instituebatur, magis ad luxum & vanitatem seculi quam ad amorē Dei. Cum autem annū aetatis ageret xxxii. post mor- tem Crafftonis abbas in abbatē (sicut diximus) electus est, & mala regiminis sui princi- pia fecit, qui si diutius vixisset, omnem substantiam monasterij ex toto dissipasset.

Philippus secundus sit abbas mo- nasterij 17.

Cruce aurea venditur.

Eodem anno quo Philippus abbas institutus est, v. idus Octobris obiit Fridericus Prior huius monasterij xxii. sub cuius praesidentia aut nulla aut parua fuit in monasterio regularis disciplinae obseruantia. Monachi enim omnes proprietarij erant, domosq; seorsum habebant proprias, & nec refectorium (iuxta regulam) eis commune fuit, nec dormi- torium. Mortuo autem Friderico Philippus abbas xxiv. Priorem instituit Rudolphum, huius monasterij monachum professum, qui praefuit in officio Prioratus annis xii. & pro disciplina regularis vitae aut nihil aut parum videbatur esse sollicitus more praedecessoris sui.

Fridericus abbas mori- tur.

Rudolphus sit Prior huius loci 24.

M C C C X C I.

Hoc anno xv. calen. Aprilis obiit Philippus secundus, huius monasterij abbas xvii. & in choro antegradus Presbyterij sepelitur, cuius obitus neminē plus contristauit, quam

Philippus abbas mori- tur.

